

Sygn. akt I ACa 1301/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess <i>SSA Zbigniew Ducki</i>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. (...)w W.

przeciwko (...) (POLSKA) Sp. z o.o. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 16 sierpnia 2012 r. sygn. akt IX GC 144/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w jego punkcie I w miejsce kwoty 171 714,05zł wpisuje kwotę 40 766,50zł (czterdzieści tysięcy siedemset sześćdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt grosz), zaś punktowi II nadaje brzmienie: „koszty postępowania między stronami wzajemnie znosi”;

2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 14 852zł (czternaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1301/12

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Sp. z o.o.(...)w W. z powołaniem się na przepisy art. 476, art. 477 w zw. z art. 535 oraz art. 481 i art. 481 k.c. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) (POLSKA) Sp. z o.o. w K. na swoją rzecz kwotę 222.677,57 zł (188.994,56 zł należność główna, 33.683,01 skapitalizowane odsetki obliczone na dzień 5 lutego 2010 r.) wraz ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2010 r. do dnia zapłaty, tudzież zasądzenia kosztów procesu. Wszystko z tej przyczyny, że strona powodowa sprzedawała stronie pozwanej zamówiony u niej towar. W związku z powyższym

od stycznia 2008 r. do stycznia 2009 r. zostało wystawionych 35 faktur VAT, które nie zostały zapłacone pomimo odebrania zamówienia.

Strona powodowa w odpowiedzi na wskazywane przez stronę powodową potrącenia podniosła również, że dotyczyły one należności za usługi marketingowe, promocyjne, (...), bonusy które dotyczyły czynu nieuczciwej konkurencji określonego w art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.k.u. (tzw. opłaty półkowe), w ogóle zaś w odniesieniu do usług marketingowych niczym nie potwierdzone w przedmiocie ich wykonania.

Strona pozwana (...) (POLSKA) Sp. z o.o. w K. prezentując swe stanowisku w sprzeciwie do wyroku zaocznego z dnia 18 marca 2010 r. wniosła o oddalenie powództwa ponad kwotę 23.626,23 zł, którą uiszczała w toku sporu, zarzucając: dokonanie zapłaty części dochodzonej pozewem należności w drodze przelewu; nieistnienie części dochodzonej pozewem należności wskutek niedostarczenia towarów przez stronę powodową oraz w wyniku odbioru przez stronę powodową części dostarczonego uprzednio towaru; dokonania przez stronę pozwaną zapłaty części dochodzonej należności w drodze potrącenia w ramach zarzutu istnienia po stronie pozwanej wierzytelności wobec strony powodowej z tytułu usług marketingowych realizowanych w ramach wzajemnej współpracy gospodarczej stron, kar umownych należnych stronie pozwanej od strony powodowej i udzielonych przez stronę powodową bonusów warunkowych stanowiących obniżenie ceny sprzedaży towarów strony powodowej. Nadto strona pozwana zaprzeczyła, jakoby dopuściła się czynów nieuczciwej konkurencji, gdyż przedmiotem jej działań, wynikających z łączącego strony stosunku prawnego, był marketing towarów dostarczanych przez stronę powodową oraz należącego do niej znaku towarowego (...). Z kolei niedopuszczalne jest uznanie za czyn nieuczciwej konkurencji wypłaty nabywcy towarów przez sprzedawcę premii pieniężnej (bonusu)

Wyrokiem z dnia 13 października 2011 r. wydanym do sygn. akt IX GC 104/10 Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Gospodarczy uchylił wydany w sprawie wyrok zaoczny (pkt. I); zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 199.051,34 zł z ustawowymi odsetkami od 6 lutego 2010 r. do dnia zapłaty (pkt. II); umorzył postępowanie w pozostałej części (pkt. III); zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej koszty procesu w kwocie 23.034,42 zł.

Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z 3 lutego 2012 r., wobec braku orzeczenia o istocie sprawy (brak zbadania merytorycznych zarzutów strony pozwanej w wyniku błędnego przyjęcia, jakoby w sprawie zachodziła przesłanka materialno-prawna niwecząca taka potrzeba, tj. fakt zawarcia przez strony umowy komisji) uchylił orzeczenie Sądu I instancji do ponownego rozpoznania, nakazując, przez pryzmat treści powództwa i zarzutów strony pozwanej raz jeszcze przeprowadzić postępowanie w sprawie, po czym ocenić ich zasadność.

W trakcie ponownego rozpoznawania sprawy strony nie domagały się uzupełnienia postępowania dowodowego, w tym dowodu z opinii biegłego. W ich ocenie przeprowadzona przez biegłego analiza ksiąg rachunkowych w zakresie, w jakim jest niesporna odzwierciedlała ich treść i winna zostać potraktowana jako twierdzenia samych stron.

Na rozprawie w dniu 28 maja 2012 r. strona powodowa cofnęła pozew w zakresie kwoty 23.626,23 zł ze zrzeczeniem się roszczenia.

Wyrokiem z dnia 16 sierpnia 2012 r., wydanym do sygn. akt IX GC 144/12, Sąd Okręgowy: uchylił wyrok zaoczny z 18 marca 2010 r. (pkt. I); zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 171.714,05 zł z ustawowymi odsetkami od 18 marca 2010 r. (pkt. II); umorzył postępowanie, co do kwoty 23.626,23 zł (pkt. III); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt. IV); zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 15.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. V).

W ustaleniach stanu faktycznego sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że strony na podstawie zawartej ze sobą umowy prowadziły współpracę gospodarczą, polegającą na dostarczaniu przez powoda pozwanemu towarów na własny koszt do miejsca wskazanego w indywidualnym zamówieniu. W okresie od stycznia 2008 r. do stycznia 2009 r. towar w

postaci filmów na płytach DVD i VCD, wraz z fakturami VAT oraz dokumentami WZ, które następnie wraz z informacją o pobraniu towaru, wracały do strony powodowej.

Strona pozwana przedstawiała własne stanowisko dotyczące zobowiązania zapłaty przedstawionych przez kontrahenta faktur VAT, przedkładając swoje oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przysługujących jej względem strony powodowej.

Do niektórych faktur zostały dołączone potwierdzenia przelewu należności z nich wynikających.

I tak zostały wystawione 35 faktury VAT: 1) nr (...) z 8 lutego 2008 r. na kwotę 24.199,85 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 3.600 sztuk płyt DVD. Strona pozwana potwierdziła zapłatę 10 marca 2008 r. należności w kwocie 24.183,56 zł i potrącenie wierzytelności strony powodowej swoją wierzytelnością z tytułu usługi elektronicznej wymiany danych (dalej (...)) na kwotę 16,36 zł; 2) nr (...) z 12 lutego 2008 r. na kwotę 221,71 zł, z dokumentem WZ, potwierdzającym dostarczenie 130 sztuk płytek DVD, - według strony pozwanej oświadczeniami z 15 i 16 kwietnia 2008 r. złożyła oświadczenia o potrąceniu kwot, odpowiednio 643,38 zł i 230,51 zł; 3) nr (...) z 8 kwietnia 2008 r. na kwotę 4.535,24 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzający dostarczenie 540 sztuk płyt DVD oraz gier- według strony pozwanej należność w całości potrącona oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 4) nr (...) z 11 kwietnia 2008 r. na kwotę 403,15 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzający dostarczenie 14 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność zapłacona 1 kwietnia 2010 r. przelewem na kwotę 20.642,68 zł; 5) nr (...) z 18 kwietnia 2008 r. na kwotę 29.557,75 zł wraz z dokumentem WZ, potwierdzającego dostarczenie 4.400 płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 20 maja 2008 r., kompensując wierzytelności wynikające z faktur:(...) (...) 9678,31 zł, (...)/ (...) 98,28 zł, (...) - 1.341,32 zł z tytułu kar umownych, (...) - 24.400 zł z tytułu akcji promocyjnej; 6) nr (...) na kwotę 10.392,84 zł, wraz z dokumentem WZ, potwierdzającym dostarczenie 6.000 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 21 maja 2008 r. z wierzytelnością wynikającą z not nr(...)z 24 kwietnia 2008 r. na kwotę 23.752,83 zł oraz nr (...) z 25 kwietnia 2008 r. na kwotę 13.504,19 zł; 7) nr (...) z 22 kwietnia 2008 r. na kwotę 32.804,34 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzający dostarczenie 4.480 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 21 maja 2008 r. z wierzytelnościami wynikającymi z not: nr (...), z 24 kwietnia 2008 r. na kwotę 23.752,83 zł, nr (...) z 25 kwietnia 2008 r. na kwotę 13.504,19 zł; 8) nr (...) z 7 maja 2008 r. na kwotę 2.620,60 zł wraz z dokumentem WZ, obejmującym 300 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towaru nie dostarczono-brak potwierdzenia na dokumencie WZ; 9) nr (...) z 8 maja 2008 r. na kwotę 1.135,60 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 130 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2008 r. (potwierdzenie przelewu na kwotę 2.983,53 zł); 10) nr (...) z 13 czerwca 2008 r. na kwotę 1.122,40 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 100 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącono oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 11) nr (...) z 17 czerwca 2008 r. na kwotę 315,25 zł wraz z dokumentem WZ wymieniającym 19 sztuk płyt DVD - strona pozwana twierdzi, że towaru nie dostarczono, brak potwierdzenia na dokumencie WZ; 12) nr (...) z 21 sierpnia 2008 r. na kwotę 3.895,69 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 330 sztuk płyt DVD - strona pozwana twierdzi, że towar reklamowano (dokument reklamacji na 100 sztuk płyt); 13) nr (...) z 22 sierpnia 2008 r. na kwotę 167,99 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym 5 sztuk płyt DVD - strona pozwana twierdzi że należność zapłacono (potwierdzenie przelewu na kwotę 2.983,53 zł); 14) nr (...) z 29 sierpnia 2008 r. na kwotę 10.626,73 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 993 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 15) nr (...) z 17 października 2008 r. na kwotę 1.154,98 wraz z dokumentem WZ potwierdzającym 73 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towar reklamowany; 16) nr (...) z 17 października 2008 r. na kwotę 1.154,98 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym 73 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towar reklamowany; 17) nr (...) z 17 października 2008 r. na kwotę 1.154,98 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 73 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towar reklamowany; 18) nr (...) z 17 października 2008 r. na kwotę 1.154,98 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 73 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towar reklamowany; 19) nr (...) z 20 października 2008 r. na kwotę 3.996,95 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 460 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona w dniu 1 kwietnia w kwocie 2.511,86 zł (potwierdzenie przelewu na kwotę 20.642 zł) w kwocie 1.484,99 zł potrącona oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.;

20) nr (...) z 20 października 2008 r. na kwotę 3.408,94 wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 307 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2010 r. (potwierdzenie przelewu na kwotę 20.602,68 zł); 21) nr (...) z 21 października 2008 r. na kwotę 8.670,07 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 861 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2010 r. (potwierdzeni j.w.); 22) nr (...) z 21 października 2008 r. na kwotę 3.256,71 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 315 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2001 r. (potwierdzenie j.w.); 23) nr (...) na kwotę 2.056,16 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 157 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2010 r. (potwierdzenie j.w.); 24) nr (...) z 21 listopada 2008 r. na kwotę 1.669,07 wrz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 150 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towar reklamowany: 25) nr (...) z 25 listopada 2008 r. na kwotę 1.679,94 wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 150 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2010 r. (potwierdzenie jw.w); 26) nr (...) z 27 listopada 2008 r. na kwotę 201,59 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 6 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej towar niedostarczony, brak potwierdzenia na dokumencie WZ; 27) nr (...) z 10 grudnia 2008 r. na kwotę 335,81 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 25 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej faktura zapłacona 1 kwietnia 2010 r. (potwierdzenie ja.w.); 28) nr (...) z 10 grudnia 2008 r. wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 910 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r. (27 numerów); 29) nr (...) z 6 stycznia 2009 r. na kwotę 7.253,99 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 600 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 30) nr (...) z 14 stycznia 2009 r. na kwotę 1.008,28 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 150 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 31) nr (...) z 20 stycznia 2009 r. na kwotę 2.150,32 zł wraz dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 260 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona w całości oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 32) nr (...) z 22 stycznia 2009 r. na kwotę 7.083,83 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 750 sztuk płyt DVD - według strony pozwanej należność potrącona w całości oświadczeniem z 1 kwietnia 2010 r.; 33) nr (...) z 23 stycznia 2009 r. na kwotę 5.039,07 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 550 sztuk płyt DVD; 34) nr (...) na kwotę 3.358,62 zł wraz dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 300 sztuk płyt DVD – według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 31 marca 2009 r.; 35) nr (...) z 29 stycznia 2009 r. na kwotę 107,70 zł wraz z dokumentem WZ potwierdzającym dostarczenie 100 sztuk płyt DVD – według strony pozwanej należność potrącona oświadczeniem z 31 marca 2009 r.

Procedura dostarczania towarów przez stronę powodową do strony pozwanej wyglądała w ten sposób, że kierowca z towarem od strony powodowej podjeżdżał pod dany market strony pozwanej, posiadając przy sobie dokumenty dostawy WZ, na podstawie którego pracownicy ochrony wystawiali kolejny dokument, oba zaś dokumenty następnie były zanoszone do działu przyjęcia towarów, po czym samochód dostawczy podstawiany był pod rampę i dokonywano rozładunku towaru. Pracownik strony pozwanej kontrolował przywiezienie towaru w oparciu o wskazane dokumenty. W niektórych wypadkach kierowca zostawiał dokumenty wraz z towarem w magazynie strony pozwanej, a podbity dokument WZ odbierał przy okazji dokonywania kolejnych dostaw. W oparciu o dokumenty WZ strona powodowa wystawiała fakturę VAT, która następnie była przesyłana listem poleconym do strony pozwanej. W przypadku reklamacji towarów strona powodowa wysyłała do strony pozwanej kurierów w celu odbioru reklamowanych towarów, jednakże towar ten nie zostawał im wydawany. W 2008 r. nie było reklamacji większej partii towaru.

W rozważaniach dotyczących zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd I instancji za miarodajne dla rozstrzygnięcia sprawy uznał dowody wskazujące na istnienie po stronie powodowej wierzytelności, a także na podniesione przez stronę pozwana zarzuty w stosunku do wymienionych należności, dokonując tego w oparciu o zgodne stanowiska stron. Otóż ani w pismach procesowych, ani na rozprawie w dniu 28 maja 2012 r. strony nie kwestionowały zaprezentowanych pomiędzy nimi rozliczeń finansowych. Bezspornym pomiędzy nimi był także stan ksiąg rachunkowych, w oparciu o które opisano przedmiotowe faktury VAT wraz zarzutami strony pozwanej. Na powyższym tle Sąd Okręgowy nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania wiarygodności któregośkolwiek dowodu. Odnośnie natomiast opinii biegłej zauważono, że zostało uszanowane stanowisko stron w twierdzeniach o

relacji przez nią stanu zapisków księgowych stron, toteż strony potraktowały niesporne wywody biegłej jako własne stanowisko w sprawie, a nie zaś jako dowód.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji na wstępie w szczególności zauważył, że bezspornym w sprawie był fakt występowania pomiędzy stronami stosunku cywilno-prawnego z dominującymi cechami charakterystycznymi dla umowy sprzedaży. Z tego też względu dla oceny zasadności zgłoszonego roszczenia i zarzutów do niego podniesionych zastosowanie znajdują przepisy o sprzedaży. Na tym też tle zostało stwierdzone, że uzasadnienie pretensji strony powodowej dotyczy kwoty 171.714,05 zł, w tym należności głównej w wysokości 138.031,04 zł oraz skapitalizowanych odsetek w kwocie 33.683,01 zł obliczonych na dzień 5 lutego 2010 r. W odniesieniu do oświadczenia o potraceniu strony pozwanej złożonych 20 i 21 maja 2008 r. wynikających z jej wiarygodności z tytułu dodatkowych usług marketingowych polegających na przeprowadzeniu akcji promocyjnych (umieszczenie towarów od strony powodowej w gazetkach reklamowych) oraz upustów cenowych z tytułu osiągnięcia pewnej wysokości sprzedaży towarów od strony powodowej skonstatowano, że opłaty z tego tytułu mieszczą się w zakresie przedmiotowym art. 15 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (j.t. z 2003 r., nr 153, poz. 1503 ze zm., dalej u.z.n.k.) i stanowi przykład czynu niedozwolonego, polegającego na pobieraniu innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży. Otóż w formie tzw. umów promocyjnych na sprzedawcę zostały nałożone obowiązki dodatkowych świadczeń pieniężnych, nie będące elementami umowy sprzedaży. Strona powodowa została pozostawiona przed dylematem, czy zgodzić się na warunki umowy sprzedaży i warunki handlowe w zakresie proponowanym przez stronę pozwaną, łącznie z odpłatnymi „usługami” strony pozwanej czy też „bonusem”, czy też umowy sprzedaży nie zawierać. Fakt zgody strony powodowej na zawarcie umowy sprzedaży nie wyklucza, że jednocześnie zgodziła się, bez własnej inicjatywy czy też woli, na uiszczenie opłat za fikcyjne usługi i rzekome rabaty. Dodatkowe świadczenie pieniężne, polegające na pobieraniu od strony powodowej dodatkowych opłat z tytułu wielkości obrotów oraz wydawanie gazetek promocyjnych itp. mają charakter powszechny i obowiązujący wszystkich kontrahentów (...) handlowych (...). W tym kontekście Sąd I instancji nie zaakceptował stanowiska strony pozwanej, jakoby warunki współpracy w tym względzie podlegały negocjacjom, i że strona powodowa (jako słabszy kontrahent umowy) mogła nawiązać współpracę ze stroną pozwaną nawet, gdyby nie zgodziła się na ich spełnienie. W tej sytuacji bez znaczenia dla oceny działań strony pozwanej było dokonywane przez nią zabiegów promocyjnych, usług marketingowych. Analogicznie „bonus” został skonstruowany nie jako typowy rabat udzielany dobrowolnie przez sprzedawcę, ale ustalony w formie ryczałtu od obrotu i pobierany automatycznie przez stronę pozwaną na podstawie umowy przez nią zredagowanej.

W ogóle zaś w typowej umowie sprzedaży do obowiązków sprzedawcy należy świadczenie o charakterze niepieniężnym (przeniesienie własności rzeczy, za zapłatą ceny), stąd też nałożenie na niego obowiązków umownych zapłaty należności z tytułu tzw. umów promocyjnych i nietypowych bonusów jawi się, na podstawie zasad doświadczenia życiowego, jako czyn nieuczciwej konkurencji. (zabroniona opłata z za przyjęcie produktu do sprzedaży). W ogóle to na stronie pozwanej spoczywa obowiązek udowodnienia realizacji dodatkowych usług, za które pobierana jest opłata w formie ekwiwalentnego świadczenia niepieniężnego. Tymczasem okoliczności w tym względzie nie zostały przez stronę pozwaną wykazane. Dowodem na faktyczne wykonywanie usług promocyjnych o wartości przedstawionej do potrącenia, nie jest wskazanie obiegu dokumentów dotyczących zamówienia czy realizacji usług promocyjnych, skoro w istocie danej czynności, te dotyczą oferty handlowej, a w tym towaru będącego już własnością strony pozwanej. Wszak strona powodowa nie ma interesu gospodarczego w opłacaniu kosztów takiej reklamy strony pozwanej.

Zdaniem Sądu Okręgowego akcje promocyjne (gazetki reklamowe, tzw. upusty cenowe) były nakierowane na osiągnięcie przez stronę pozwaną jak największego zysku, albowiem to ona czerpała korzyści z dalszej sprzedaży zakupionego od strony powodowej towaru. Do tego nie zostało udowodnione jakie ekwiwalentne korzyści osiągnęła z powyższych działań strona powodowa.

W kolejności jako typową niedozwoloną opłatę, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. Sąd uznał zastrzeżenie na rzecz strony pozwanej tzw. rabatu posprzedawczego, którego wysokość uzależniona jest wyłącznie od ilości przyjętego towaru od strony powodowej, bez jakichkolwiek świadczeń wzajemnych ze strony kupującego. Z powyższej przyczyny

stronie pozwanej nie przysługiwało względem strony powodowej wierzytelności z tytułu zastosowania tzw. „upustu ceny” i tym samym nie mogła jej przedstawić do potrącenia.

W przedmiocie obciążenia przez stronę pozwaną, kontrahenta karami umownymi, Sąd Okręgowy zauważa, że w sprawie nie zostało wykazane aby dostarczone towary były w mniejszej wysokości od złożonego w tym względzie zamówienia. Zatem zarzut potrącenia tego dotyczący jest niezasadny.

W konsekwencji powyższego, w ocenie Sądu I instancji należało uznać, że stronie pozwanej nie przysługiwały należności wynikające z not księgowych: nr (...) na kwotę 24.400 zł za usługi polegające na promocji strony powodowej i jej towarów, nr (...) na kwotę 23.752,83 zł z tytułu upustu za ilość sprzedanego towaru; nr (...) na kwotę 1.341,32 zł z tytułu kar umownych; nr (...) na kwotę 13.504,19 zł z tytułu kary umownej. Zatem nie mogła przedstawić ich do potrącenia.

Sąd Okręgowy jako niezasadny przez pryzmat art. 535 k.c. oraz konstrukcji instytucji potrącenia ocenił także zarzut strony pozwanej dotyczący reklamacji towarów, gdyż wskazała ona jedynie, że część dostarczonego przez stronę towaru podlegała zwrotowi, bez wykazania jakiej wysokości miało to dotyczyć oraz bez odniesienia do jej wierzytelności w stosunku do strony powodowej.

Sąd Okręgowy zasądził także kwotę 5.039,07 zł wynikająca z faktury VAT (...), ponieważ nie została ona w toku postępowania w żaden sposób zakwestionowana przez stronę pozwaną.

W kolejności za niezasadny został oceniony zarzut potrącenia wierzytelności strony powodowej dokonany w oświadczeniach strony pozwanej z 15 i 16 kwietnia 2008 r., z 31 marca 2009 r. i z 1 kwietnia 2010 r., gdyż zostały złożone w oparciu o wierzytelności wynikające z wystawionych przez stronę pozwaną faktur korygujących z uwagi na pomniejszenie cen wobec zwrotu towarów. Skoro strona powodowa zakwestionowała zasadność powyższego potrącenia, to też przeciwnik winien udowodnić istnienie jego wierzytelności, które spełniają przesłanki potrącenia. Strona pozwana przedstawiła liczne faktury korygujące, dotyczące wcześniejszej współpracy oraz faktur nie wymienionych w pozwie. Zostały również dołączone dokumenty reklamacyjne. Nie mniej jednak z przedstawionych przez stronę pozwaną wspomnianych dokumentów nie wynika istnienie po jej stronie wierzytelności. Zatem nie zostało wykazane, z jakich przyczyn zostały faktury korygujące wystawione, a jedynie do części z nich zostały dołączone dokumenty reklamacyjne.

Do tego analiza faktur korygujących wskazuje, że dotyczyły one ewentualnych wierzytelności pochodzących z lat 2005-2007, które w momencie składania oświadczenia z 10 kwietnia 2010 r. były już przedawnione. Poza tym z przyczyny braku cech zaskarżalności do potrącenia nie nadają się roszczenia wierzytelności wynikające ze zobowiązań nieupełnych (naturalnych), na przykład roszczenia przedawnione.

Sąd Okręgowy zanegował zasadność twierdzenia strony pozwanej, jakoby kupno przez stronę pozwaną towaru było dokonywane na próbę, ponieważ nie wynika to z postanowień przedmiotowej w sprawie umowy.

W końcu w przedmiocie usług (...) (dostawca sam widzi stan swoich towarów w poszczególnych sklepach strony pozwanej) Sąd Okręgowy uznał zarzut potrącenia należności (16,36 zł) za uzasadniony. W stosunku natomiast do kwoty 24.183,56 zł stanowiącej część należności z faktury z pkt. 1, w ocenie Sądu strona pozwana udowodniła, że wskazana kwota została przez nią uiszczona, poprzez przedstawienie przelewu z 10 marca 2010 r. Natomiast w zakresie należności wynikających z faktur o numerach (...), zasadnie zostało poniesione przez stronę pozwaną, że towar na który miały zostać wystawione owe faktury, nie został w ogóle dostarczony. Otóż załączonych do faktur dokumentów nie wynika, iżby towar został przez stronę pozwaną odebrany. W konsekwencji jako niezasadne Sąd Okręgowy ocenił roszczenie strony powodowej, które dotyczyło kwoty 27.337,29 zł i jako takie oddalił.

O odsetkach od przysadzonego roszczenia Sąd Okręgowy orzekł przy zastosowaniu art. 481 i art. 482 k.c., a kosztach postępowania na zasadach art. 100 k.p.c., stosunkowo je rozdzielając przy uwzględnieniu faktu utrzymania się powoda względem dochodzonego roszczenia w $\frac{3}{4}$ części.

W apelacji od powyższego wyroku w zakresie jego pkt. II i V strona pozwana zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

- I. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy, a to:

- I.1. przepisu art. 229, 230 oraz art. 233 § 1 w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że strona pozwana nie wykazała istnienia przedstawionych do potrącenia wierzytelności z tytułu zwrotu towaru, podczas gdy fakt istnienia tych wierzytelności nie był kwestionowany przez przeciwnika, tudzież objęcia przez niego części wspomnianych wierzytelności własnym oświadczeniem o potrąceniu z 29 września 2009 r., stanowiącym uznanie długu w tym zakresie; istnienie oraz wysokość tych wierzytelności została wykazana przez stronę pozwaną fakturami wystawionymi przez stronę powodową; powyższe błędne ustalenia doprowadziły w konsekwencji do nieuwzględnienia zgłoszonego zarzutu potrącenia i zasądzenie kwoty 57.678,46 zł;

- I.2. przepisu art. 229 i art. 230 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że na stronie pozwanej spoczywał ciężar wykazania, jakoby wierzytelność z tytułu zwrotu towaru, przedstawione do potrącenia przez stronę pozwaną nie były uprzednio przedmiotem oświadczenia o potrąceniu, podczas gdy: co do części wierzytelności strony pozwanej (12.259,70 zł), przedstawionych do potrącenia zarzut taki w ogóle nie był podnoszony w toku procesu przez stronę powodową, natomiast co do kwoty 45.418,76 zł zarzut taki został podniesiony, w związku z czym to na stronie powodowej spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania, że do takiego uprzedniego potrącenia doszło,

- II. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w zakresie w jakim Sąd I instancji:

II.1. błędnie uznał, że strona pozwana nie wykazała istnienia i wysokości wierzytelności z tytułu zwrotu towaru w wysokości 57.678,46 zł, przedstawionych do potrącenia, podczas, gdy okoliczności te wynikają z treści dokumentów w postaci faktur korygujących, wystawionych przez samą stronę powodową i nie były kwestionowane przez stronę powodową;

-II. 2 nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych niezbędnych do ustalenia czy doszło do wygaśnięcia wierzytelności strony pozwanej w wysokości 45.418,76 zł objętych zarzutem potrącenia i równocześnie uwzględnionych w oświadczeniu o potrąceniu złożonym przez stronę powodową 29 września 2009 r. oraz niezbędnych do ustalenia zarzutów strony pozwanej, że - strona powodowa wykazała istnienie jedynie 9-ciu własnych wierzytelności przedstawionych do potrącenia oświadczeniem z 29 września 2009 r., przedkładając dokumenty WZ, dowodzące dostarczenie przez nią towaru, a nie wykazała istnienia pozostałych własnych wierzytelności, objętych tym oświadczeniem o potrąceniu pomimo braku w toku procesu ich kwestionowania ich istnienia przez stronę powodową; część tych wierzytelności nie mogła wygasnąć (w części obejmującej łącznie kwotę 32.208,37 zł), bowiem nie istniał stan potrącalności, a to z uwagi na fakt, że część wierzytelności strony powodowej objętych wspomnianym oświadczeniem z 29 września 2009 r. była przedawniona już w chwili powstania wierzytelności strony pozwanej, które strona powodowa ujęła w tym oświadczeniu;

-II.3. błędnie uznał, że strony nie zastrzegły w zawartych umowach postanowień wskazujących nabycie przez stronę pozwaną towaru na próbę w celu sprawdzenia pobytu;

-II.4. błędnie uznał, że strona pozwana nie wykonała na rzecz i w interesie strony powodowej usługi marketingowej polegającej na reklamie marki powodowej spółki ((...)) w okresie od 6-12 marca 2008 r., podczas, gdy fakt ten znajduje potwierdzenie, po pierwsze w treści zamówienia złożonego przez stronę powodową oraz gazetki reklamowej i zeznaniach świadka K. S. (1), oraz po drugie został przyznany przez samą stronę powodową w jej piśmie z 7 maja 2009 r. poprzedzającym wytoczenie powództwa, w którym przyznając fakt wykonania usługi, zarzucała wyłącznie nienależyte wykonanie;

-II.5. strona pozwana pozostawała w opóźnieniu z zapłatą kwot: 3.137,44 zł w związku z czym stronie powodowej należne są odsetki od tej kwoty, podczas gdy strona powodowa nie wykazała, że wykonała świadczenie wzajemne; 24.183,56 zł, w związku z czym stronie powodowej należne są skapitalizowane odsetki od tejże kwoty, podczas

gdy powództwo co do tej części należności głównej zostało oddalone wobec zapłaty dokonanej przed wytoczeniem powództwa;

-III. naruszenie przepisów art. 117 § 2 i art. 502 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że dokonane przez stronę pozwana potrącenie było częściowo nieskuteczne, bowiem część wierzytelności przedstawionych do potrącenia było w części nieskuteczne, bowiem część wierzytelności przedstawionych przez stronę pozwana była przedawniona w dniu złożenia przez stronę pozwana oświadczenia o potrąceniu, podczas gdy strona powodowa nie podniosła zarzutu przedawnienia wierzytelności przedstawionych do potrącenia, a nawet gdyby uwzględnienie przedawnienia przez sąd było możliwe z urzędu, to dla skuteczności potrącenia istotne jest, czy przedawnienie nastąpiło w chwili, gdy potrącenie stało się możliwe, a nie w chwili złożenia oświadczenia o potrąceniu;

-III.2. przepisu art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że na stronie pozwanej spoczywał ciężar dowodu z zakresie wykazania, że wierzytelności przedstawione do potrącenia przez stronę pozwana nie były uprzednio przedmiotem oświadczenia o potrąceniu;

- III.3. przepisu art. 498 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie w wyniku błędnego przyjęcia, że: wierzytelność strony powodowej w łącznej kwocie 57.678,46 zł nie wygasły wskutek potrącenia; wierzytelności strony powodowej w łącznej kwocie 48.152,83 zł nie wygasły wskutek ich potrącenia przez stronę pozwana z wierzytelnościami wynikającymi z faktur wystawionej przez stronę pozwana za usługi marketingowe oraz noty obciążeniowej obejmującym bonus o charakterze warunkowym;

- III.4. przepisu art. 481 § 1 k.c. poprzez zasądzenie odsetek skapitalizowanych za opóźnienie w zapłacie kwot 3.137,44 zł i 24.183,56 zł (powództwo co do tych należności zostało oddalone);

- III.5. przepisu art. 481 § 1 w zw. z art. 499 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że strona pozwana do dnia wytoczenia powództwa pozostawała w opóźnieniu z zapłata kwoty 105.831,29 zł, s związku z czym stronie powodowej należne są skapitalizowane odsetki od tejże kwoty, podczas gdy należność główna wygasła wskutek potrącenia dokonanego przez stronę pozwana, a złożone oświadczenia o potrąceniu mają moc wsteczna od chwili, w której potrącenie stało się możliwe;

-III.6. przepisu art. 15 ust. 1 u.z.n.k. w zw. z art. 536 k.c. poprzez przyjęcie, że bonus o charakterze warunkowym, którego przyznanie stronie pozwanej przez stronę powodową uzależnione było osiągnięcie określonego przez strony poziomu obrotów, stanowi inną niż marża handlową opłatę za przyjęcie towaru do sprzedaży, podczas gdy w rzeczywistości był on wyłącznie elementem marży;

-III.7 przepisu art. 3 ust. 1 u.z.n.k. poprzez przyjęcie, że działanie strony pozwanej polegające na wykonywaniu dla strony powodowej za wynagrodzeniem spornej usługi reklamy marki o wartości 24.400 zł naruszyły interes strony powodowej, stanowiąc tym samym czyn nieuczciwej konkurencji;

-III.8. przepisu art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wynagrodzenie należne kupującemu za usługi faktycznie świadczone już po przyjęciu towaru do sprzedaży i po przejściu na kupującego własności towaru, stanowi inną niż marża handlowa opłatę za przyjęcie towaru do sprzedaży;

-III.9. przepisu art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wynagrodzenie jakie sprzedawca płaci kupującemu za wykonanie reklamy marki, utrudnia dostęp sprzedawcy do rynku; w wyniku powyższego naruszenia Sąd I instancji uznał za nielegalne otrzymywanie przez stronę pozwana wynagrodzenia za takie usługi świadczone na rzecz strony powodowej;

-III.10. przepisu art. 353¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że strony w łączących je umowach nie mogły skutecznie przewidzieć możliwości pobierania przez stronę pozwana wynagrodzenia za usługi wykonywane na rzecz i w interesie strony powodowej; w wyniku powyższego naruszenia Sąd I instancji błędnie przyjął, że sprzeczne z właściwością (naturą)

stosunku, ustawą i zasadami współżycia społecznego jest ustalenie ponoszenie przez sprzedającego ponoszenie choćby w części kosztów promocji towaru i swej marki handlowej po przejściu na kupującego własności towaru;

-III.11. przepisu art. 65 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że możliwe jest dokonywanie przez sąd wykładni postanowień umownych w sposób niemający uzasadnienia w ich treści ustalonymi zgodnie z zasadami składniowymi i znaczenia języka; w wyniku powyższego dokonanie błędnej wykładni umowy stron w zakresie rozkładu pomiędzy stronami ciężarów związanych ze sprzedanym towarem oraz wbrew treści umowy sprzedaży błędne uznanie, że ciężar i ryzyko promowania sprzedawanych towarów oraz realizacja usług elektronicznej wymiany danych może obciążać wyłącznie stronę pozwaną, jako właściciela tego towaru, zaś wynikające z tego tytułu korzyści nie mogą dotyczyć strony powodowej jako dostawcy towaru;

-III.12 przepisu art. 535 w zw. z art. 548 § 1 i 2 k.c. poprzez przyjęcie, że w związku z rozporządzająco-zobowiązującym skutkiem umowy sprzedaży, strona pozwana nie mogła wykonywać spornych usług w interesie strony powodowej, albowiem dotyczyły one towaru nie stanowiącego własność strony powodowej.

Na powyższym tle apelant wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji strony pozwanej o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w II instancji według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej okazała się uzasadniona w pełnym jej zakresie.

Na wstępie jednak należy zauważyć, że ustalenia stanu faktycznego sprawy dokonane przez Sąd I instancji nie są pełne i dopiero po uwzględnieniu niżej ustalonych okoliczności mogą stanowić podstawę do rozstrzygnięcia sprawy.

Otóż Sąd Okręgowy błędnie nie ustalił, że strona powoda przedstawiła stronie pozwanej oświadczenie o potrąceniu swych należności względem należności strony pozwanej, dokonując tego w piśmie z 29 września 2009 r. (dowód: pismo k. 233-235)

Dalej zgodnie z § 11 ust. 1 umowy stron nr (...) z 10 października 2004 r. oraz § 9 ust. 1 umowy nr (...) 2008 z 1 marca 2008 r., strony postanowiły, że niezależnie od możliwości zwrotu towaru złej jakości wynikających z przepisów prawa, dopuszczalne są zwroty towaru w przypadku niskiego poziomu sprzedaży tego towaru w stosunku do złożonego zamówienia oraz zwroty towaru po zakończeniu promocji lub sezonu. (dowód: wyżej wymienione umowy k. 32-35, 58-61)

Nadto, umknęło uwadze Sądu Okręgowego, że strona powodowa złożyła stronie pozwanej zamówienie w przedmiocie usługi marketingowej polegającej na reklamie swej marki (Woda (...)) w sklepach sieci T. w okresie od 6 do 12 marca 2008 r. zaś usługa w tym zakresie istotnie została wykonana w treści gazetki reklamowej oraz poprzez umieszczenie logo w specjalnych miejscach przeznaczonych do tego typu działań na sklepach, w tym w materiałach drukowanych, umieszczanych przy wspomnianej Wodzie (...) na regałach. Okoliczność spełnienia usługi marketingowej została przyznana przez stronę powodową w piśmie z 7 maja 2009 r. poprzedzającym wytoczenie powództwa, w którym zakwestionowano jedynie nienależyte jej wykonanie poprzez ekspozycję nieaktualnej butelki. (dowody: zamówienie k. 362, zeznania świadka K. S. (2) k. 1409-1411, okoliczności niezaprzeczone).

Następnie, w kontekście uzupełnionego stanu faktycznego sprawy, ustosunkowując się do poszczególnych twierdzeń apelacji grupując je w kolejności co do zarzutów dotyczących bezzasadnego pominięcia zarzutów potrąceń dokonanych przez stronę pozwaną względem przedmiotowych w sprawie wierzytelności strony powodowej w odniesieniu do

zwrotu towarów, świadczenia na rzecz strony powodowej usług marketingowych udzielania przez stronę powodową kontrahentowi bonusów posprzedazowych, stwierdzić należy, co następuje:

Niewątpliwie przyjęcie przez Sąd Okręgowy jakoby strona pozwana nie wykazała istnienia przedstawionych do potrącenia wierzytelności z tytułu zwrotu towaru (57.678,46 zł) narusza przepis art. 229 i art. 230 k.p.c. Otóż w toku postępowania strona powodowa odpowiadając na zgłoszony zarzut potrącenia, nie kwestionowała co do zasady do potrącenia wierzytelności związanych ze zwrotem towaru. Wszak uzasadniała swe stanowisko co do nieskuteczności potrącenia dokonanego przez (...) tym, że część wierzytelności objętych tym zarzutem wygasła wskutek ich uprzedniego potrącenia przez nią z innymi wierzytelnościami. W tej sytuacji składając oświadczenie o potrąceniu z 29 września 2009 r. dokonała niewłaściwego uznania swych zobowiązań, wskazanych w tym oświadczeniu, związanych ze zwrotem towarów przez (...) i wynikających z jego faktur korygujących. W następstwie tego Sąd I instancji nieprawidłowo przyjął brak wykazania istnienia tej części wierzytelności do potrącenia, które były również objęte oświadczeniem strony powodowej do potrącenia z 29 września 2009 r.

Wypada również zauważyć, że strona powodowa nie kwestionowała również istnienia pozostałych wierzytelności (...) z tytułu zwrotu towaru. Dotyczyło to faktu, że faktury korygujące zostały wystawione z przyczyny zwrotu towarów nabytych uprzednio przez stronę pozwana, samego faktu zwrotu towaru przez (...), uprzedniego zapłaty za nie ceny, a w konsekwencji istnienia zobowiązania strony powodowej do zwrotu zapłaconej jej przez kontrahenta ceny. Potwierdzenie tych okoliczności znajduje uzasadnienie w fakcie wystawienia przez stronę pozwaną faktur korygujących, których prawidłowości wystawienia strona powodowa nie kwestionowała.

Zaznaczyć przy tym należy, że strona powodowa ustosunkowując się do zgłoszonego zarzutu potrącenia z tytułu zwrotu towarów nie podnosiła zarzutu przedawnienia wierzytelności przedstawionych przez (...) do potrącenia. Zatem uwzględniając z urzędu przedawnienie tych wierzytelności Sąd I instancji niewłaściwie zastosował art. 117 § 2 k.c. poprzez nieuwzględnienie skutków dokonanego potrącenia. Godzi się przy tym także przypomnieć, że dla oceny skuteczności złożonych oświadczeń o potrąceniu znaczenie ma okoliczność, czy wierzytelności z tytułu potrącenia były przedawnione w dniu złożenia oświadczenia o potrąceniu. Przepis art. 502 k.c. przewiduje bowiem, że dla skuteczności potrącenia istotne znaczenie ma czy przedawnienie nastąpiło w chwili gdy potrącenie stała się możliwe, oceniane z chwili złożenia oświadczenia o potrąceniu. W następstwie nieuwzględnienia tego przepisu nastąpiło nieuwzględnienie skutków dokonanego przez (...) potrącenia.

W kontekście wyżej omawianej kwestii niewykazania istnienia przedstawionych do potrącenia wierzytelności z tytułu zwrotu towaru, Sąd Okręgowy nieprawidłowo przyjął jakoby to strona pozwana powinna wykazywać, czy wierzytelności wynikające z faktur korygujących objęte zarzutem potrącenia, nie były już uprzednio przedmiotem oświadczenia o potrąceniu. Jednakże zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na tej ze stron, która wywodzi skutki prawne z faktu na który się powołuje. Zatem to strona powodowa mogłaby podnosić zarzut nieskuteczności potrącenia z uwagi na uprzednie wygaśnięcie wierzytelności przedstawionych do potrącenia przez (...) i w konsekwencji to na stronie powodowej spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania tych twierdzeń.

W kolejności za błędny należy ocenić pogląd Sądu Okręgowego, jakoby brak było podstaw do kreowanego przez (...) twierdzenia o umówieniu się przez strony kupowania przez stronę pozwana towaru na próbę. Otóż okoliczność w tym względzie wynika z ustalonego dodatkowo przez Sąd odwoławczy stanu faktycznego sprawy w przedmiocie brzmienia wyżej wspomnianych § 11 ust. 1 umowy stron nr (...) z 10 października 2004 r. oraz § 9 ust. 1 umowy nr (...) 2008 z 1 marca 2008 r. Pominiecie przez Sąd I instancji tych okoliczności stanu faktycznego doprowadziło do błędnego przyjęcia, że stronie pozwanej z uwagi na brak postanowień zawartych w stosunkach umownych stron, nie mogła przysługiwać wierzytelność z tytułu zwrotu towarów.

W konsekwencji powyższego nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy zarzutu potrącenia przez (...) jego wierzytelności z tytułu zwrotu towaru spowodowało naruszenie art. 498 § 1 k.c.

Przechodząc następnie do wadliwego nieuwzględnienia przez Sąd I instancji zarzutu potrącenia należności z tytułu świadczenia przez stronę pozwaną na rzecz strony powodowej usługi marketingowej (24.400 zł) na wstępie stwierdzić

należy, że okoliczności stanu faktycznego sprawy nie dają możliwości potraktowania usługi w tym względzie jako podstawę do uznania stanowienia przez nią innej niż marża handlowa opłaty za przyjęcie towaru. Jak wynika z dodatkowego ustalenia stanu faktycznego sprawy wykonanie tej usługi marketingowej znajduje potwierdzenie w treści cytowanym wyżej zamówieniu usługi przez stronę powodową, treści reklamy zamieszczonej w tzw. gazetce reklamowej tudzież wskazywanych wcześniej zeznaniach świadka K. S. (2). Dodać także należy, co wcześniej wspomniano, że okoliczność realizacji rzeczowej usługi została przyznana przez stronę powodową, w niekwestionowanym co do faktu jego złożenia piśmie z 7 maja 2009 r. poprzedzającym wytoczenie przez stronę powodową powództwa, w którym kwestionowano jedynie należyte jej wykonanie tj. eksponowanie nieaktualnej butelki. W odniesieniu jednak tego ostatniego strona powodowa, poza wyżej zaprezentowanym stwierdzeniem nie wykazała żadnej inicjatywy dowodowej.

Zatem poprzez ustalenie faktu braku wykonania przez stronę pozwaną na rzecz strony powodowej usługi marketingowej Sąd I instancji popadł w sprzeczność istotnych swych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału.

Następnie nie można zgodzić się z poglądem Sądu Okręgowego, że opłaty za przyjęcie towaru do sprzedaży obejmowało również wynagrodzenie pobierane przez kupującego od sprzedawcy, już po przyjęciu towaru do sprzedaży, za usługi wykonane na rzecz sprzedawcy. Skutkowało to naruszenie przez Sąd przepisu art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. Wadliwie bowiem dokonano kwalifikacji działań (...) polegających pobraniu wynagrodzenia za faktycznie wykonaną usługę, jako czynu nieuczciwej konkurencji. Otóż przypomnieć raz jeszcze należy, że strona powodowa nie zaprzeczała samego faktu wykonania usługi objętej fakturą wystawioną przez (...), kwestionując w piśmie z 7 maja 2009 r. należyte wykonanie usługi. Tymczasem czynem nieuczciwej konkurencji ze wspomnianego przepisu jest pobieranie opłat za przyjęcie towaru sprzedawcy do sprzedaży w placówkach handlowych kupującego. Charakteru takich opłat nie można przypisać zgodnemu i dobrowolnemu ustaleniu przez strony wynagrodzenia za wykonanie usługi, w związku z prowadzoną współpracą handlową. Nie można przyjąć, że inne relacje kontraktowe niż umowa sprzedaży są pomiędzy stronami, co do zasady niedopuszczalne. W realiach przepisu art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. zakazane jest pobieranie tylko takich świadczeń, które nie znajdują rzeczywistego uzasadnienia w świadczeniach kupującego, innych niż te, których obowiązek spełnienia wynika z zawartej umowy sprzedaży. Dodać trzeba, że nawet nie było twierdzone jakoby strona pozwana uzależniała współpracy gospodarczej stron od zawarcia usługi marketingowej. Zresztą byłoby to nieracjonalne z uwagi na niemałą przecież pozycję gospodarczą strony powodowej. To strona powodowa złożyła zamówienie na usługę marketingową i zobowiązała się do zapłaty należnego z tego tytułu wynagrodzenia, w momencie, w którym jej towar został już uprzednio dopuszczony do sprzedaży. Przeważa Sąd I instancji nieprawidłowo przyjął jakoby wynagrodzenie jakie strona powodowa (sprzedawca) płaci kupującemu (...) za wykonanie usług odnoszących się do dostarczanego towaru utrudnia sprzedawcy dostęp do rynku, przez co został naruszony art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k.

Pominąwszy nawet powyższe zgodzić się należy z apelantem, że Sąd Okręgowy poprzez pominięcie funkcji korygującej i uzupełniającej przepisu art. 3 ust. 1 u.z.n.k. błędnie przyjął, że działania (...) polegające na faktycznym wykonaniu usługi marketingowej zagrażały i naruszały interes strony powodowej, stanowiąc przez to czyn nieuczciwej konkurencji. Tymczasem usługa ta, co wynika z treści zawartej w tym względzie umowy, została wykonana z inicjatywy i w interesie strony powodowej, gdyż reklamowała jej markę. Brak jest możliwości określenia okoliczności, które mogłyby wskazywać na naruszanie interesu gospodarczego strony powodowej. Jest rzeczą oczywistą, że zyski ze zwiększonej akcji marketingowych sprzedaży przypadają również stronie powodowej, gdyż akcje promocyjne organizowane były w wielu sklepach (...), co przez sam ten fakt per saldo zwiększyło sprzedaż dostarczanych przez stronę powodową Niewątpliwie gdyby (...) sp. z o.o. samodzielnie podjęło działania marketingowe swych produktów, w skali w jakiej odbyło się to za pomocą działań strony pozwanej, to poniosłaby za to znacznie wyższe koszty.

W następnej kolejności jako nieprawidłowy należy ocenić pogląd Sądu I instancji polegający na uznaniu, jakoby strony umowy nie mogły skutecznie na podstawie swobody umów (art. 353¹ k.c.) przewidzieć pobierania przez (...) wynagrodzenia za usługę marketingową wykonaną na rzecz i w interesie strony powodowej. Błędna jest bowiem wykładnia przepisu art. 535 w zw. z art. 548 § 1 i 2 k.c. polegająca na tym, że związku z rozporządzająco-

zobowiązującym skutkiem sprzedaży (...) nie mogła wykonywać usług w interesie strony powodowej, gdyż dotyczyły one towaru nie stanowiącego własności sprzedawcy. Wszak strony mogły bez przeszkód dokonać modyfikacji reguł wynikających ze względnie obowiązującego przepisu art. 548 § 1 k.c. i określić inny moment przejścia korzyści i ciężarów związanych z dostarczonym towarem. Dodać także trzeba, że nawet gdyby rzeczywiście z chwilą dostarczenia towarów przez stronę powodową (...), na stronę pozwaną przechodziło ryzyko związane z ich promowaniem i dalszą sprzedażą, to w żaden sposób nie wyklucza to możliwości ustalenia przez strony, dokonywania przez (...) za wynagrodzeniem określonej usługi na rzecz strony powodowej. Kwalifikacja danej umowy jako dotyczącej sprzedaży nie może sama w sobie rozstrzygnąć sensu zawartego przez strony porozumienia. W każdym bowiem przypadku należy przeprowadzić analizę wszelkich występujących w danej umowie świadczeń. Tylko fakt zakupu przez (...) towaru nie eliminuje dokonywania na rzecz sprzedawcy i w jego interesie reklamy czy też promocji, o ile strony kontraktu, na zasadzie swobody umów, uzgodniły tego ekwiwalentne warunki.

Nadto w powyższym kontekście nie można zasadnie, bez narażania się na uzasadniony zarzut naruszenia przepisu art. 65 § 2 k.c. twierdzić, jakoby od chwili dostarczenia towarów przez (...) sp. z o.o., to wyłącznie na T. leżało ryzyko ze sprzedażą. Błędny także jest pogląd, że od daty dostarczenia tego towaru strona powodowa nie była zainteresowana poziomem sprzedaży w placówkach handlowych strony pozwanej. Przeciwnie uzyskiwany w wyniku akcji marketingowych wysoki poziom sprzedaży mógł powodować u sprzedawcy zwiększenie zysku związanego ze sprzedażą jego towarów. Zatem Sąd Okręgowy nieprawidłowo przyjął, że ciężar i ryzyko promowania sprzedawanych towarów winno obciążać tylko kupującego, zaś korzyści z tego wynikające nie mogą przyspaść sprzedawcy.

Nie uwzględnienie zarzutu potrącenia wynikającego z należności strony pozwanej wynikające z dokonania świadczeń marketingowych o wartości 24.4000 zł doprowadziła do naruszenia art. 498 § 1 k.c.

Odnosnie natomiast nieuwzględnienia przez Sąd I instancji zarzutu potrącenia wierzytelności strony pozwanej z tytułu bonusu warunkowego udzielonego przez stronę powodową stronie pozwanej (23.752,83 zł), ze zgłoszoną w sprawie wierzytelnością strony powodowej, wskutek koncepcji uznania, że zapłata wspomnianego bonusu stanowi inna niż marża handlowa opłatę za przyjęcie towaru, na wstępie należy zauważyć, że teza ta nie jest prawidłowa. Wynika ona bowiem z błędnej wykładni pojęcia marża handlowa o której mowa w art. 15 ust. 1 u.z.n.k. polegającej na przyjęciu, że bonus o charakterze warunkowym, którego przyznanie stronie powodowej przez stronę powodową uzależnione było od osiągnięcia określonego poziomu obrotów, nie stanowi elementu cenotwórczego, stąd też nie może zostać zakwalifikowany jako marża handlowa. Jednakże, czego nie zauważył Sąd Okręgowy, przyznanie odbiorcy towaru bonusu warunkowego, uzależnionego od wartości towarów będących przedmiotem obrotu pomiędzy odbiorcą i dostawcą towarów nie może samo przez się stanowić czynu nieuczciwej konkurencji i to niezależnie od tego, czy wartość tego bonusu odpowiada wartości wynagrodzenia pobieranego od dostawcy z innego tytułu w poprzednim okresie współpracy stron. Zgodzić się należy z twierdzeniem apelanta, że nie do przyjęcia jest wykładnia art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k., która ograniczałaby strony w możliwości kształtowania treści stosunku prawnego z wykorzystaniem konstrukcji wyraźnie przez prawo dopuszczonych, do których należy przepis art. 536 § 1 k.c., zezwalający stronom na określenie ceny przez wskazanie podstaw do jej ustalenia. Jest to także zgodnie z zasadą z art. 353¹ k.c., co do której nie przedstawiono w sprawie okoliczności, iżby została naruszona. Czynność przewidziana przez prawo nie może z tego względu być uznana za czyn nieuczciwej konkurencji. Jest nadto rzeczą niewątpliwą, że przyznany przez stronę powodową bonus o charakterze warunkowym, za osiągnięciem określonego umownie poziomu obrotów, jest powszechnie spotykanym w obrocie gospodarczym czynnikiem cenotwórczym polegającym na obniżeniu ceny sprzedaży. Tym samym jest on zwykłym elementem marży, gdyż pomniejsza marżę strony powodowej i pomniejsza marżę strony pozwanej. Przepis art. 536 § 1 k.c. bynajmniej nie nakazuje określenia ceny wprost. ponieważ prawidłowym i legalnym jest ustalenie ceny poprzez zastosowanie formuły matematycznej. To też prawidłową praktyką handlową jest ustalenie ceny nie jako wartości bezwzględnej lecz jako wyniku określonej operacji matematycznej, czego przykładem są bonusy, rabaty czy też upusty. Niewątpliwie bonusy zmieniają faktyczną cenę nabycia towaru, kształtując tym samym poziom marży handlowej, która przedsiębiorca może uzyskać odsprzedając towar. Stosowanie bonusów posprzedażowych niewątpliwie intensyfikuje wzajemne relacje kontrahentów, wpływając, o ile nie dojdzie do sprzedaży towaru w cenie lub poniżej jego wartości, do intensyfikacji wzajemnych obrotów i

tym samym zwiększenia zysków. Jest wszak zasadą, że czym więcej towaru nabywca kupi, tym korzystniejszą cenę jednostkowa sprzedawca zaoferuje.

Sąd Okręgowy także nie zauważa, że do uznania działania jako czyn nieuczciwej konkurencji określony w art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. konieczne jest jednocześnie, aby podjęte działania miały na celu utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku. Tymczasem zabiegi T. polegające na sprzedaży w swej sieci sklepów większej ilości towarów strony powodowej, celem spełnienia warunków przyznania zastrzeżonego w umowie bonusu, zapewniały sprzedawcy zysk wynikający z większych zamówień i w konsekwencji również ze sprzedaży większej ilości towaru. To też nie można mówić o popełnieniu czynu nieuczciwej konkurencji, gdyż działania polegające na uzgodnieniu bonusu posprzedażowego, ani są sprzeczne z prawem, ani nie naruszają i nie zagrażają interesów sprzedawcy (art. 3 u.z.n.k.). Nawet jeżeli rozkład zysków stron i cenowe warunki dostaw byłyby niekorzystne dla dostawcy towaru, to w myśl art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k. nie stanowiłyby to naruszenia zasady nieuczciwej konkurencji, o ile warunki kontraktu przy wykorzystaniu dominującej pozycji na rynku kupującego, nie zostałyby narzucone, co wszak z okoliczności ustalonego stanu faktycznego sprawy nie wynika.

Nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy, że wierzytelności dochodzone w niniejszym postępowaniu przez stronę powodową uległy skutek potrącenia wierzytelnościami strony pozwanej z tytułu należności wynikających z przedmiotowego w sprawie bonusu warunkowego, doprowadziło do naruszenia art. 498 § 1 k.c.

W przedmiocie błędnego orzeczenia przez Sąd Okręgowy o odsetkach w sprawie, zwrócić uwagę należy, że dotyczyło to kwoty 33.863,01 zł za opóźnienie, skapitalizowanych na dzień 5 lutego 2010 r. Zatem nastąpiło to także w stosunku do tej części roszczenia, którą nawet Sąd Okręgowy uznał za nienależne czyli kwot 3.137,44 i 24.183,56 zł, w sumie odsetek sięgających kwoty 5.508,95 zł. Ponadto nieprawidłowe jest również zasądzenie na rzecz strony powodowej skapitalizowanych odsetek za opóźnienie z zapłatą tej części należności głównej, która uległa skutecznemu potrąceniu z wierzytelnościami strony powodowej z tytułu: zwrotu towarów (57.678,46 zł), świadczonych usług marketingowych (24.400 zł) oraz udzielonego bonusu posprzedażowego (23.752,83 zł) – w łącznej wysokości 19.562,21 zł. Uzasadnia do zmianę orzeczenia o skapitalizowanych odsetkach i oddalenia powództwa w tym względzie co do kwoty 25.679,18 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd odwoławczy, na zasadach art. 386 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu w całości apelacji strony pozwanej zmienił zaskarżone nią orzeczenie. Zmieniając na podstawie art. 100 k.p.c. orzeczenie Sądu I instancji w zakresie kosztów postępowania poprzez wzajemne ich między stronami zniesienie, Sąd Apelacyjny miał na względzie fakt wygrania przez stronę powodową sprawy w zakresie około 30 % (porównanie wartości dochodzonej względem ostatecznie osiągniętej) oraz wyłącznego poniesienia przez nią wydatków na koszty opinii biegłego opracowującego opinie w sprawie w wysokości 4.683 zł ((...), (...) i (...)), przydatnej wszak również stronie pozwanej dla oceny zasadności zgłoszonego roszczenia. Na tym tle zwrócić uwagę należy, że art. 100 k.p.c. nie wymaga arytmetycznego dokładnego rozdzielenie kosztów procesu według stosunku części uwzględnionej do oddalanej, ale stawia słusność nako zasadnicze kryterium rozłożenia kosztów (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniach z: 30 kwietnia 1952 r., C 290/52, OSN 1953, nr 4, poz. 99; 11 stycznia 1961 r., 4 CZ 143/60, OSPiKA 1961, nr 11, poz. 317 oraz w wyroku z 21 lutego 2002 r., I PKN 932/00, OSNP z 2004 r., nr 4 , poz. 63).

Z kolei o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd odwoławczy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron z wynik procesu przewidzianej w art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., na które składają się opłaty od dwóch apelacji w wysokości po 6.576 zł (pierwsza apelacja w efekcie ostatecznego stanu rzeczy odniosła skutek prawny w stosunku do wartości zaskarżenia wynoszącej 131.511 zł) oraz wynagrodzenie dla pełnomocnika przyznane zgodnie z § 6 pkt. 6, z zw. z § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Min. Spraw. w 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U nr 163, poz. 1949 ze zm.).